ത്തരം ഗ്രാമസഭാ രൂപങ്ങൾക്കുള്ള സാധ്യതകൾ ഈ സമൂഹത്തിൽ തന്നെ ഗർഭം ധരിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നാണ് പ്രളയാനന്തരകാലം പഠിപ്പിക്കുന്നത്. ഭരണകൂട സംവിധാനങ്ങൾ പുറത്ത് പരീക്ഷണാത്മകമായ ഒട്ടേറെ കാര്യങ്ങൾ പ്രളയകാലത്ത് നടക്കുകയുണ്ടായി. മനുഷ്യർ ഉണരുക മാത്രമായിരുന്നില്ല, സമാന്തരമായ ചില സംവിധാനങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുകകൂടി ചെയ്തിരുന്നു. ഇതിനെയെല്ലാം സ്റ്റേറ്റ് സ്ട്രക്ചറിന്റെ ഉള്ളിലേക്ക് തിരുകുക എന്നത് അസംബന്ധമാകും. ബദലായ രൂപങ്ങൾ സജീവമായി മുന്നോട്ടുകൊണ്ടുപോയാൽ മാത്രമേ സ്റ്റേറ്റ് മിഷനറിക്ക് പോലും ഇപ്പോൾ ചലിക്കാൻ കഴിയൂ എന്നതാണ് അവസ്ഥ. പഞ്ചായത്തീരാജ് സംവിധാനങ്ങൾ പോലും ചലനാത്മകമാകണമെങ്കിൽ ഇത്തരം സമാന്തരമായ സംവിധാനങ്ങൾ ചലിക്കണം. സ്റ്റേറ്റിന് അതിനെ ഏകോപിപ്പിക്കാൻ താത്പര്യമില്ല. പക്ഷെ ജനങ്ങൾക്ക് ഉപകാരപ്പെടാൻ പോകുന്നത് ഇത്തരം സംവിധാനങ്ങളായിരിക്കും. ചില ഒറ്റപ്പെട്ട ശ്രമങ്ങളല്ലാതെ ദുരന്തമേഖലകളിലൊന്നും ഇത്തരം അന്വേഷണങ്ങൾ നടക്കുന്നില്ല എന്നതാണ് അവസ്ഥ. ജനകീയാസൂത്രണകാലത്ത് ഉണ്ടായിരുന്ന ആവേശത്തെ സ്റ്റേറ്റ് സ്ട്രക്ചറിന്റെ പുറത്ത് രൂപപ്പെടുത്തിയെടുക്കാൻ കഴിയുമോ എന്ന് ആലോചിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ആദിവാസി മേഖലയിൽ ഊരുക്കൂട്ടങ്ങളുടെ രൂപത്തിൽ ഇത് മുന്നേ നടക്കുന്നുണ്ട്. പരമ്പരാഗത വിഭവവിനിയോഗ രീതിയിൽ നിന്നും കേരളം മാറണമെങ്കിൽ ഇത് സംഭവിക്കേണ്ടതുണ്ട്. എല്ലാ വിഭവങ്ങളും വിപണി വസ്തുവാക്കി മാറ്റിയിരിക്കുന്ന കേരളത്തിന് ആ രീതിയിൽ നിന്നും മാറാതെ മുന്നോട്ടുപോകാൻ കഴിയാത്ത സ്ഥിതിയാണുള്ളത്. ദുരിതബാധിതരായ പാർശ്വവത്കൃത സമൂഹങ്ങളുമായി സംവദിക്കുന്നതിലൂടെ മാത്രമേ ഈ വിഭവവിനിയോഗ രീതി തിരുത്താൻ കഴിയൂ എന്നാണ് ഞാൻ കരുതുന്നത്.■

പ്രകൃതി ദുരന്തങ്ങളും ആദിവാസി–ദലിത് സമൂഹവും

കേരളത്തിലെ ആദിവാസി–ദലിത് മേഖല ദുരന്തത്തെ എങ്ങനെയാണ് നോക്കിക്കാണുന്നത്? പുനർനിർമ്മാണത്തെക്കുറിച്ച് എന്താണ് പറയാനുള്ളത്? ഇടമലക്കുടി–നിലമ്പൂർ–കുട്ടനാട് അനുഭവങ്ങൾ...

(സെപ്തംബർ 16ന് എറണാകുളത്ത് നടന്ന ആദിവാസി-ദലിത് പ്രളയാനന്തര കൂടിച്ചേരലിൽ സംസാരിച്ചത്)

മേൽമണ്ണിനെ ഉറപ്പിച്ചു നിർത്തുകയാണ് പ്രധാനം

രാമചന്ദ്ര ചോല, ഇടമലക്കുടി

കേരളത്തിലെ ആദിവാസി, ദളിത്, മത്സ്യത്തൊഴിലാളി സമൂഹങ്ങൾ പ്രളയസമയത്ത് മാത്രമല്ല അല്ലാത്തപ്പോഴും പാരിസ്ഥിതികമായ നിരവധി പ്രശ്നങ്ങൾ അനുഭവിക്കുന്നവരാണ്. മത്സ്യത്തൊഴിലാളികളെ മാത്രം ബാധിച്ച ഓഖി ദുരന്തം അതിന്റെ ഏറ്റവും വലിയ ഉദാഹരണമാണ്. നൂറു കണക്കിനാളുകളുടെ മരണത്തിന് കാരണമായിട്ടും ഓഖി കേരളത്തിന്റെ പൊതുസമൂഹത്തെ അലട്ടുന്ന ഒരു പ്രശ്നമായി മാറിയതേയില്ല.

പശ്ചിമഘട്ടമേഖലയിൽ നൂറുകണക്കിന് ഉരുൾപ്പൊട്ടലുകളാണുണ്ടായത്. പലരുടെയും വീടുകൾ തകർന്നു. കൃഷിനാശവും വളരെ കൂടുതലായിരുന്നു. നാണ്യവിളകളാണ് ഹൈറേഞ്ചുകളിൽ പ്രധാനമായും കൃഷി ചെയ്യുന്നത്. ദീർഘകാല അടിസ്ഥാനത്തിൽ നടക്കുന്ന കൃഷിയായതിനാൽ കർഷകരെ സംബന്ധിച്ച് വലിയ നഷ്ടമാണുണ്ടായത്. ഉരുൾപ്പൊട്ടലുണ്ടായ സ്ഥലങ്ങളിലെ റോഡുകളും മറ്റ് അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങളുമെല്ലാം തകർന്നു. രാജക്കുമാരിക്കടുത്ത് മഞ്ഞക്കുഴി എന്ന സെറ്റിൽമെന്റിൽ മാത്രം 40 തവണയാണ് ഉരുൾപ്പൊട്ടലുണ്ടായത്. ആളപായങ്ങളുണ്ടായില്ലെങ്കിലും കൃഷിയെല്ലാം നശിച്ചു. ഇടമലക്കുടിയിലും സമാനമായ അനുഭവം തന്നെയായിരുന്നു. കാലവർഷത്തിന്റെ തുടക്കത്തിൽ തന്നെ അവിടുത്തെ കൃഷിയെല്ലാം വെള്ളം കയറി നശിച്ചിരുന്നു. മഴയെ എങ്ങനെ നേരിടണമെന്ന് പരിചയമുണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ടാണ് ജീവൻ നഷ്ടപ്പെടാതെ പിടിച്ചുനിൽക്കാൻ കഴിഞ്ഞത്. മഴക്കാലത്ത് ഭക്ഷിക്കാനുള്ള സാധനങ്ങൾ വീടുകളിൽ ശേഖരിച്ചുവെക്കുന്ന ശീലമുള്ളവരായിരുന്നു ആദിവാസികൾ. കപ്പ, പയറുവർഗ്ഗങ്ങൾ, കിഴങ്ങുവർഗ്ഗങ്ങൾ, നെല്ല്, റാഗി തുടങ്ങിയവ ഇതിനായി സ്വയം ഉത്പാദിപ്പിക്കുമായിരുന്നു. ഇന്ന് അതിന് സാധിക്കാത്ത അവസ്ഥയാണ്. ഇത്തവണ സാധാരണഗതിയിൽ പെയ്യുന്നതിലും അൽപ്പം കൂടുതലായി മഴ പെയ്തു എന്നേയുള്ളൂ. എന്നാൽ ഇപ്പോൾ പെയ്ത മഴ താങ്ങാനുള്ള ശേഷി കേരളത്തിന്റെ ഇക്കോളജിക്ക് ഇല്ല എന്നതാണ് നാം ചിന്തിക്കേണ്ട സംഗതി. മലകളും പുഴകളും വനങ്ങളും വയലുകളുമെല്ലാം അത്രയ്ക്ക് നശിപ്പിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട് എന്നതാണ് സത്യം. ഉരുൾപ്പൊട്ടലുണ്ടായ സ്ഥലങ്ങളിലെല്ലാം മേൽമണ്ണിളക്കി കെട്ടിടങ്ങൾ പണിയുകയോ കൃഷി ചെയ്യുകയോ ചെയ്തതു കാണാം. മണ്ണിന്റെ സ്വാഭാവിക ഘടനയെ താറുമാറാക്കിക്കൊണ്ടാണ് ഇത്തരം പരുവപ്പെടുത്തലുകളെല്ലാം നടക്കുന്നത് എന്നതാണ് പരിസ്ഥിതി പ്രശ്നങ്ങളുടെ ഒരു മുഖ്യ കാരണം. ഡാം കെട്ടിയതോടെ സ്വാഭാവിക നീരൊഴുക്ക് നഷ്ടപ്പെട്ട് വറ്റിവരണ്ട പുഴത്തടങ്ങളിൽ ആളുകൾ കൃഷി ചെയ്യുകയാണ്. വീടുകൾ പണിയു

കയാണ്. ഓരോ പ്രദേശത്തിന്റെയും പാരിസ്ഥിതിക പ്രത്യേകതകൾ തിരിച്ചറിഞ്ഞുകൊണ്ടുള്ള മാറ്റങ്ങളാണ് അവിടെ നടത്തേണ്ടത് എന്ന് ഇനിയെങ്കിലും തിരിച്ചറിയുക. നിലവിലുള്ള വികസനനയങ്ങളൊന്നും പരിസ്ഥിതി സൗഹാർദ്ദപരമല്ല. മനുഷ്യനുപോലും ഗുണകരമാകുന്ന തരത്തിലല്ല നമ്മുടെ വികസനസങ്കൽപ്പങ്ങളുള്ളത്. മണ്ണിനെയും പരിസ്ഥിതിയെയും അറിഞ്ഞുജീവിക്കുന്നവരല്ല വികസനകാര്യങ്ങളിൽ തീരുമാനമെടുക്കുന്നത്. പാരിസ്ഥിതിക ജനവിഭാഗങ്ങളുടെ പങ്കാളിത്തമില്ലാതെ എങ്ങിനെയാണ് സംസ്ഥാനത്തിന്റെ മൊത്തം വികസനനയങ്ങൾ രൂപീകരിക്കാൻ കഴിയുന്നത് ? കാടിനെയും കടലിനെയും വയലിനെയും ഒക്കെ ആശ്രയിച്ച് ഉപജീവനം നടത്തിവരുന്നവരെ സംബന്ധിച്ച് ഈ പുറന്തള്ളലുകൾ പ്രയാസകരമാണ്. കാരണം പൂർണ്ണമായും പരിസ്ഥിതിയെ ആശ്രയിക്കുന്നവരായിട്ടും കേരളത്തിന്റെ വിഭവോപയോഗവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട തീരുമാനങ്ങളിലൊന്നും തന്നെ ഇവർക്ക് പങ്കാളികളാവാൻ കഴിയുന്നില്ല. തങ്ങൾ ജീവിക്കുന്ന ആവാസവ്യവസ്ഥകളിന്മേലുള്ള പൂർണ്ണാധികാരം മറ്റുള്ളവർക്കാണ്. പ്രളയം ശക്തിപ്രാപിച്ച ദിവസങ്ങളിൽ ഇടമലക്കുടിയിലേക്ക് പോവുക പ്രയാസകരമായിരുന്നതിനാൽ കുറച്ച് ദിവസം കഴിഞ്ഞാണ് നാട്ടിലെത്തുന്നത്. മൂന്നാർ എത്തിയപ്പോൾ തന്നെ പ്രളയത്തിന്റെ തീവ്രത മനസ്സിലായിത്തുടങ്ങിയിരുന്നു. പുഴയുടെ ഒഴുക്ക് കണ്ടപ്പോൾ മഴയോട് ഇഷ്ടമൊക്കെ തോന്നിയെങ്കിലും തകർന്ന മലകളുടെയും കൃഷിയിടങ്ങളുടെയും കെട്ടിടങ്ങളുടെയുമൊക്കെ ചിത്രങ്ങൾ വല്ലാത്ത ഭീതിയാണുണ്ടാക്കിയത്. ഇപ്പോഴുള്ള രീതിയിലല്ല ഹൈറേഞ്ചുകളിൽ കൃഷി ചെയ്യേണ്ടത്. മണ്ണിനെ ഉറപ്പിച്ചുനിർത്തുന്ന വിളകൾക്കാണ് പ്രാമുഖ്യം നൽകേണ്ടത്. ചവിട്ടിയാൽ താഴ്ന്ന് പോകുന്ന തരത്തിൽ മണ്ണ് ദുർബലപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഒരു ചെറിയ മഴ പെയ്താൽ പോലും ഇവിടുത്തെ മേൽമണ്ണ് ഒലിച്ചുപോവുകയാണ്. രാസവളങ്ങളും കളനാശിനികളും അങ്ങനെ ഒലിച്ചുപോവുന്ന മണ്ണിൽ കൂടുതലുമാണ്. ഇത് സമീപപ്രദേശങ്ങളെ ജലാശയങ്ങളെ ഗുരുതരമായ രീതിയിൽ മലിനമാക്കുന്നുണ്ട്. കൃഷിക്ക് നിലം ഒരുക്കുന്നതിന് ഒരു രീതിയുണ്ട്. മണ്ണിനനുസരിച്ച വിളവായിരിക്കണം കൃഷി ചെയ്യേണ്ടത്. പാരിസ്ഥിതിക ജനവിഭാഗങ്ങളെ കൂടി ഉൾക്കൊള്ളുന്നതായിരിക്കണം നമ്മുടെ വികസനപ്രവർത്തനങ്ങൾ. വിഭവങ്ങളിന്മേലുള്ള അധികാരം തദ്ദേശീയ ജനതയ്ക്കായിരിക്കണം. പ്രാദേശിക അറിവുകളും സാങ്കേതികവിദ്യകളുമാണ് പ്രളയസമയത്ത് കൂടുതൽ സഹായകമായത് എന്നതിനാൽ ഇവയെല്ലാം സംരക്ഷിച്ചുനിർത്തുന്നതിന് സർക്കാർ മുൻകൈ എടുക്കണം. ■

ദയവായി ആദിവാസികളെ അറിഞ്ഞുകൊണ്ട് പുനരധിവാസ പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിക്കൂ

ചിത്ര. സി.എം.ആർ, നിലമ്പൂർ

നിലമ്പൂരിലെ ചാലിയാർ ഗ്രാമപഞ്ചായത്തിലാണ് വലിയ ഉരുൾപ്പൊട്ടലുണ്ടായത്. നെല്ലിയഴിയിലെ മുതുവാർ സമുദായത്തിൽപ്പെട്ട ഏഴ് പേരാണ് അന്ന് മരണപ്പെട്ടത്. ചെട്ടിയംപാറ കോളനിയെയാണ് ദുരന്തം കൂടുതലായും ബാധിച്ചത്. വീടുകളും കൃഷിയിടവും ഉൾപ്പെടെ എല്ലാം പൂർണ്ണമായും നശിച്ചു. വീട്ടുപകരണങ്ങളും പഠനോപകരണങ്ങളും തൊഴിലുപകരണങ്ങളും നഷ്ടപ്പെട്ടു. പഞ്ചായത്തിലെ 152 വീടുകൾ പൂർണ്ണമായും ഭാഗികമായും തകർന്നു. 33 വീടുകളാണ് പൂർണ്ണമായും തകർന്നത്. മലപ്പുറം ജില്ലയിൽ വിവിധ പഞ്ചായത്തുകളിലായി 19 ക്യാമ്പുകളാണ് ഉണ്ടായിരുന്നത്. ചാലിയാറിലെ മദ്രസകളും സ്കൂളുകളുമെല്ലാം ക്യാമ്പുകളായി മാറിയിരുന്നു. 120 കുടുംബങ്ങളുള്ള ഒരു ക്യാമ്പിൽ മുതുവാർ ആദിവാസി വിഭാഗങ്ങളായിരുന്നു ഉണ്ടായിരുന്നത്.

ഈ ദുരന്തത്തിൽ കുട്ടികളാണ് ഏറ്റവും കൂടുതൽ ഭീതിയിലായത്. രാത്രി ഒമ്പതരയോടുകൂടി ഉറങ്ങാൻ കിടന്നവരായിരുന്നു പലരും. ഉരുൾപ്പൊട്ടലിനെ തുടർന്ന് മലവെള്ളം വീടുകളിലേക്ക് കയറിത്തുടങ്ങിയപ്പോഴാണ് ആളുകൾ പുറത്തേക്ക് ഓടിയത്. ആദിവാസികളായതുകൊണ്ട് ഞങ്ങൾക്ക് വെള്ളവുമായി നല്ല പരിചയമുണ്ടായിരുന്നു. പേടിയില്ലാതെ ഇടപെടാൻ കഴിയുമായിരുന്നു. എന്നാൽ ഇന്നത്തെ കുട്ടികൾക്ക് അതിനുള്ള സാഹചര്യം കുറവാണ്. പാലങ്ങളില്ലാതിരുന്ന കാലത്ത് വെള്ളപ്പൊക്കമുണ്ടാകുമ്പോൾ കൈകോർത്തുപിടിച്ചാണ് ഞങ്ങളതിനെ മറികടന്നിരുന്നത്. പ്രായമുള്ളവരുടെ ആ പരിചയമാണ് കുട്ടികളെയും മറ്റും ഈ വെള്ളപ്പൊക്കത്തിൽ നിന്നും രക്ഷിച്ചത്. തൊട്ടടുത്തുള്ള ഉയർന്ന പ്രദേശത്തേക്കാണ് ഞങ്ങൾ ആദ്യം ഓടിക്കയറിയത്. കുട്ടികളുടെ പഠനോപകരണങ്ങളെല്ലാം നഷ്ടപ്പെട്ടു. പ്രളയം അനുഭവിച്ചിട്ടില്ലാത്ത കുട്ടികളായിരുന്നു ഭൂരിപക്ഷവും. ഇവരെ പഴയസ്ഥിതിയിലേക്ക് കൊണ്ടുവരിക എന്നതാണ് ഞങ്ങളിപ്പോൾ നേരിടുന്ന ഒരു പ്രതിസന്ധി. ഇതിനായി ചില കൗൺസിലിംഗുകളും ബോധവത്കരണ പരിപാടികളും വർക്ക്ഷോപ്പുകളുമെല്ലാം നടത്തുന്നുണ്ടെങ്കിലും അവരുടെ നടുക്കം മാറാൻ കൂടുതൽ സമയമെടുക്കും എന്നാണ് തോന്നുന്നത്. ഉരുൾപ്പൊട്ടൽ ബാധിച്ച സ്ഥലങ്ങളിലെ കന്നുകാലികളെല്ലാം ഒലിച്ചുപോയി.

ദുരന്തത്തെതുടർന്ന് പലരും മാനസികമായി വളരെ തളർന്ന അവസ്ഥയിലാണിപ്പോൾ. കണ്ടാൽ തിരിച്ചറിയാനാകാത്തവിധം ഞങ്ങളുടെ കോളനികളെല്ലാം മാറിപ്പോയിരിക്കുന്നു. ദുരന്തത്തിന് ശേഷം കാട്ടിൽ നിന്നും വേണ്ടത്ര വിഭവങ്ങൾ കിട്ടാതായിട്ടുണ്ട്. കിഴങ്ങുവർഗ്ഗങ്ങൾക്കെല്ലാം വലിയതോതിൽ ക്ഷാമം അനുഭവ